

จากการศึกษาทางชีววิทยาและนิเวศวิทยาบางประการของผีเสื้อหนอนกะหล่ำเล็ก *Pieris rapae* (Linnaeus) (Lepidoptera: Pieridae) ณ ห้องปฏิบัติการของศูนย์อารักขาพืช มูลนิธิโครงการหลวง พบว่า ผีเสื้อหนอนกะหล่ำเล็กเพศเมียวางไข่โดยเฉลี่ย 143 ± 86.16 ฟอง ระยะไข่ 2.70 ± 0.51 วัน หนอนมี 5 วัย แต่ละวัยใช้เวลา 2.91 ± 0.40 , 3.11 ± 0.50 , 3.01 ± 0.52 , 3.01 ± 0.34 และ 3.20 ± 0.71 วัน ตามลำดับ อัตราการขยายตัวของความกว้างหัวกะโหลกของหนอนแต่ละวัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.629 เท่า ระยะก่อนเข้าดักแด้เฉลี่ย 1.70 ± 0.51 วัน ระยะดักแด้ใช้เวลาเฉลี่ย 6.02 ± 1.51 วัน ตัวเต็มวัยเพศผู้และเพศเมียมีอายุเฉลี่ย 6.60 ± 4.21 และ 6.72 ± 4.01 วัน ตามลำดับ ระยะก่อนการวางไข่ของเพศเมียประมาณ 1-2 วัน รวมเวลาที่ใช้ นับจากไข่จนเป็นตัวเต็มวัยเฉลี่ย 32.35 ± 2.13 วัน ผลจากการวิเคราะห์ตารางชีวิต พบว่า อัตราการขยายพันธุ์สุทธิ (R_0) มีค่า = 34.399 อัตราการเพิ่มโดยกรรมพันธุ์ (r_m) มีค่า = 0.0482 อัตราการเพิ่มที่แท้จริง (λ) มีค่า = 1.1173 และชั่วอายุขัยของกลุ่ม (T_0) มีค่า = 31.84 วัน โดยมีอัตราการตายสูงสุด 15 เปอร์เซ็นต์ในระยะไข่

จากการสำรวจแมลงเบียนของผีเสื้อหนอนกะหล่ำเล็ก พบแมลงเบียนจำนวน 3 ชนิด คือ แตนเบียน *Cotesia glomerata* (Linnaeus) (Hymenoptera: Braconidae) แมลงวันก้นขน *Exorista* sp. (Diptera: Tachinidae) และแตนเบียน *Brachymeria lasus* (Walker) (Hymenoptera: Chalcididae) พร้อมกันนี้ได้ทำการศึกษาชีววิทยาของแตนเบียน *C. glomerata* และแตนเบียน *B. lasus* ควบคู่ไปด้วย ซึ่งแตนเบียน *C. glomerata* จัดเป็นแตนเบียนที่สำคัญในระยะหนอนของผีเสื้อหนอนกะหล่ำเล็ก โดยหนอนผีเสื้อกะหล่ำเล็ก 1 ตัว ให้จำนวนแตนเบียนเฉลี่ย 17.8 ± 4.44 ตัว ส่วนแตนเบียน *B. lasus* เป็นแตนเบียนที่มีความสำคัญในระยะดักแด้ของผีเสื้อหนอนกะหล่ำเล็ก

Biological and ecological studies on the small cabbage white butterfly, *Pieris rapae* (Linnaeus) (Lepidoptera: Pieridae), were conducted under laboratory condition at the Plant Protection Center of the Royal Project Foundation. The number of eggs laid per female averaged 143 ± 86.16 eggs and the incubation period was 2.70 ± 0.51 days. The mean durations of each successive larval instar were 2.91 ± 0.40 , 3.11 ± 0.50 , 3.01 ± 0.52 , 3.01 ± 0.34 and 3.20 ± 0.71 days respectively. The growth increment of larvae based on the width of head capsule assumed a geometric progression with a ratio of 1.629. The mean duration of prepupal and pupal stages were 1.70 ± 0.51 and 6.02 ± 1.51 days respectively. The longevity of adult male and female averaged 6.60 ± 4.21 and 6.72 ± 4.01 days respectively. The preoviposition period took about 1-2 days. The total life cycle from egg to adult emergence averaged 32.35 ± 2.13 days. The analysis of biological life table resulted in the following biological attributes: the net reproductive rate of increase (R_0) = 34.399, the capacity for increase (r_c) = 0.0428, the finite rate of increase (λ) = 1.1173, and the cohort generation time (T_c) = 31.84 days. The survivorship curve obtained from the partial ecological life table indicated high mortality (15%) occurring in egg stage.

In the survey of parasitoids of *P. rapae* revealed that three species of parasitoid namely *Cotesia glomerata* (Linnaeus) (Hymenoptera: Braconidae), *Exorista* sp. (Diptera: Tachinidae) and *Brachymeria lasus* (Walker) (Hymenoptera: Chalcididae) were found. The biology of *C. glomerata* and *B. lasus* were also studied. *C. glomerata* was the most important in destroying the larvae of *P. rapae*. The number of *C. glomerata* obtained per parasitized larva was 17.8 ± 4.44 wasps. While *B. lasus* was the most significant pupal parasitoid of *P. rapae*.